

THE

Text **RUETHAI S.**
Photography **S.GUY, SOMKIAT K.**
Styling **ANANSIT K.**

GREEN HOPE

ดร.ภญ.บัณฑิตกาญจน์ สุวรรณปิฎกกุล

มนุษย์ใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์มานานับหลายพันปีมาแล้ว ทว่าพืชหลากหลายชนิดนี้ได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เป็นวายร้าย ที่ทั่วโลกต่างถกเถียงในบริษัทที่ว่ากันด้วยข้อกำหนดกฎหมายในการใช้กัญชามาช้านาน จวบจนปัจจุบันในหลายประเทศทั่วโลกต่างปลดล็อกให้ใช้กัญชาทางการแพทย์และสันตนาการได้ เสมือนในกรณีศึกษาของชาร์ลอตต์ พีจี เด็กหญิงตัวน้อยที่ใช้กัญชาโรคลมชักรุนแรงจนอาการแสดงของโรคลุกลางและสามารถกลับมาใช้ชีวิตที่เป็นปกติได้ ซึ่งเป็นดังแรงบันดาลใจสำคัญที่ช่วยผลักดันให้โลกยอมรับการปลูกกัญชาและเล็งเห็นถึงศักยภาพของกัญชาที่มีอยู่มากขึ้น

รวมถึงประเทศไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ได้ทยอยปลดล็อกการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ และสามารถทำการวิจัยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์อย่างปลอดภัย โดยล่าสุดองค์การเภสัชกรรม (GPO) ได้จัดทำโครงการเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ (Medical Cannabis Extraction Prototype Project) โดยมี ดร.ภญ.บัณฑิตกาญจน์ สุวรรณปิฎกกุล หรือ ดร.ไก่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ องค์การเภสัชกรรม รับหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการขับเคลื่อนและบูรณาการ ผลักดันทำให้กัญชาเติบโตในเส้นทางการแพทย์จากต้นน้ำถึงปลายน้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม นับเป็นความหวังใหม่ที่สุดในเส้นทางกัญชาทางการแพทย์ของบ้านเรา

ดร.ไก้มีความสนใจในเรื่องราวของสมุนไพรไทยเป็นอย่างมาก เธอจบการศึกษาเภสัชศาสตร์บัณฑิต (รุ่น 1) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีพ.ศ.2529 สูการเลือกศึกษาต่อเภสัชศาสตร์มหาบัณฑิต (เภสัชเคมี) และจบการศึกษาเภสัช ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (เภสัชกรรม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2546 และด้วยความรู้ความสามารถที่ครอบคลุมรอบด้าน ทั้งในฐานะเภสัชกร นักวิจัยและพัฒนา จึงทำให้ ดร.ไก้ได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรระดับประเทศและสร้างสรรค์ผลงานที่น่าจับตาให้เกิดขึ้นมากมาย

ทั้งยังได้สร้างการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในองค์การเภสัชกรรมและหน่วยงานภายนอก ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในโครงการการสื่อสารให้ความรู้ทางด้านสมุนไพร ทาง MED HERB GURU ระยะเวลาโครงการ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) เป็นผู้ขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยขององค์การเภสัชกรรมให้เป็นที่ยอมรับ รับรู้และมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยการคัดเลือกและนำผลิตภัณฑ์ทั้งเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และยา เข้าประกวดรางวัล PMHA ซึ่งได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2559, 2560 และ 2561

“สมุนไพรไทยต่างๆ เรานำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร อย่าง จีพีโอ พรหมมี สมุนไพรบำรุงสมอง บำรุงความจำ ซึ่งพรหมมีเป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งที่ในบ้านเรามีมานานแล้ว เป็นพืชผักที่เรานำมาจิ้มน้ำพริก ในต่างประเทศที่อื่นเดียก็มีปรากฏอยู่ในตำราอายุรเวท โดยจีพีโอ พรหมมี สมุนไพรบำรุงสมอง บำรุงความจำนี้เป็นการทำงานร่วมกันกับ รศ.ดร.ภญ.กรกนก อิงคินันท์ จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และคณะนักวิจัยที่ได้ร่วมถ่ายทอดเทคโนโลยีมาให้กับเรา

...ถ้าเราพูดถึงพืชสมุนไพร จริงๆ มีหลายมาตรฐาน มีหลายระดับมาก คือ ถ้าเป็นระดับครัวเรือนแบบพื้นบ้านเขาก็จะใช้สมุนไพรที่อยู่ในสวนหลังบ้านมาประกอบอาหารบ้าง ทำเป็นชาชงพร้อมดื่มบ้าง แต่ถ้าจะนำสมุนไพรมาผลิตเป็นยา ที่มีรูปแบบที่ทันสมัยใช้งาน พกพาสะดวก มีความคงตัวที่ดีและมีคุณภาพที่เหมือนกันในทุกครั้งที่ผลิต การสกัดสารสำคัญจากพืชสมุนไพรเพื่อนำไปผลิตยา ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถควบคุมกระบวนการผลิต และคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้ดี เช่น ฟ้าทะลายโจร ประชาชนส่วนใหญ่อาจยังขาดความเข้าใจว่าจะกินแบบไหนอย่างไรในการรักษาโควิด-19 ซึ่งยาฟ้าทะลายโจรที่มีอยู่ในท้องตลาด มีทั้งที่เป็นแบบผงแห้งจากใบฟ้าทะลายโจรบรรจุในแคปซูลหรือแบบสารสกัดฟ้าทะลายโจรออกมาแล้วบรรจุอยู่ในแคปซูล ซึ่งโดสที่ใช้ก็จะต่างกัน ซึ่งฟ้าทะลายโจรใบจะขมมากกว่า ค่ะ ไม่นิยมกินสด แต่ถ้าบดเป็นผงๆ จะต้องกินครั้งละ 5-6 แคปซูล

3 ครั้งต่อวัน แต่ถ้าเป็นสารสกัดปริมาณการรับประทานก็จะลดลง เหลือครั้งละ 3 แคปซูล 3 ครั้งต่อวัน เพราะสารสกัดจะมีความเข้มข้นของสารสำคัญ (andrographolide) มากกว่า ดังนั้น การที่จะเลือกใช้สมุนไพร เราต้องรู้วัตถุประสงค์ว่า เราจะเอาไปทำอะไร เพื่ออะไร เวลาที่เราต้องมีความเข้าใจแล้วเลือกใช้ให้ถูกต้อง

...นอกจากนี้เรายังทำเรื่องของขมิ้นชัน เราเลือกใช้เหง้าซึ่งเป็นลำต้นใต้ดินนำมาสกัดก็จะได้กลุ่มของสาร Curcuminoids มีฤทธิ์เป็น Anti-inflammatory และ Antioxidant ที่โดดเด่นเรานำมาผ่านกระบวนการบางอย่างเติมไฮโดรเจนเข้าไปในโครงสร้างโมเลกุลของสารสำคัญ จากผงขมิ้นชันสีเหลืองก็จะเปลี่ยนเป็นผงสีขาว อีกทั้งมีประสิทธิภาพในการออกฤทธิ์สูงขึ้นทำให้เหมาะสมนำไปใช้ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง แล้วนำไปพัฒนาต่อโดยบรรจุสารสกัดขมิ้นชันสีขาวนี้ในไลโปโซม ทำให้มีคุณสมบัติพิเศษเวลาทาเข้าไปบนผิวก็จะซึมซาบลงสู่ชั้นผิวหนึ่งได้ลึกลงไปมากขึ้นค่ะ หรืออย่างผลิตภัณฑ์สารสกัดขมิ้นชันแคปซูล (Antiox) ขององค์การเภสัชกรรมสามารถขึ้นทะเบียนเป็นยาพัฒนาจากสมุนไพรแผนปัจจุบัน เป็นรายแรกของประเทศไทย ในพ.ศ.2560 ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560-2564 ได้มีการจัดกิจกรรมประกวดรางวัลผลิตภัณฑ์สมุนไพรดีเด่น ระดับชาติ Prime Minister Herbal Awards (PMHA) ประเภทต่างๆ เราก็ได้ผลักดันผลิตภัณฑ์ขององค์การเภสัชกรรมให้ได้รับรางวัล

หลากหลายรายการทยอยมาเกือบทุกปีค่ะ”

จากการสวมบทบาทเป็นผู้ขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยขององค์การเภสัชกรรมให้เป็นที่ยอมรับ รับรู้และมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์แล้ว ดร.ไถ่ยังรับหน้าที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดโครงการวิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากสารสกัดกัญชา โดยองค์การเภสัชกรรมที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2561 โดยเฉพาะอย่างยิ่งจัดทำโครงการเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมและเติบโตจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำได้ในปัจจุบันนี้

“เมื่อคราวที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาขององค์การเภสัชกรรมดิฉันได้ เป็นตัวแทนของนายแพทย์นพพร ชื่นกลิ่น ผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรมในสมัยนั้น ไปร่วมประชุมวิชาการมีการพูดถึงพืชสมุนไพรที่เป็นยาเสพติดแล้วเอามาใช้ทางการแพทย์ ในวันนั้นดิฉันได้พบกับนายแพทย์สมนึก ศิริพานทอง ได้พบกับลุงตู้ (บัณฑิต นิยมภา) ที่หลายคนยกให้เป็นบิดากัญชาไทย ผู้ใช้กัญชาไทยรักษาโรคมะเร็ง และผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ระยะสุดท้าย ที่แพทย์แจ้งว่าจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่กี่เดือน จากที่ประชุมในวันนั้นก็เห็นว่า เอ๊ะ...ทำไมไม่มีเภสัชกร ด้านเทคโนโลยีเภสัชกรรม (Pharmaceutical Technology) ที่จะมาเสริมเรื่องการพัฒนาสูตรตำรับ หรือวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะมีความเข้าใจอย่างถูกต้องว่าต้องทำอะไร มีกระบวนการอย่างไร ที่จะสามารถผลิตให้ได้ยาหรือผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรกัญชาที่มีคุณภาพและสะดวกกับการใช้งานได้ ไม่มีเลย จึงเกิดเป็นคำถามขึ้นมาว่า แล้วมันขาดจิ๊กซอว์ตัวนี้ได้ยังไง

...เรารู้สึกว่าเป็นที่น่าสนใจ มันยากเราชอบทำเรื่องยาก ทำหาย ก็อยากทำเรื่องนี้ให้ออกมาเป็นยาและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก็เลยมาเรียนปริญญา นายแพทย์นพพร ชื่นกลิ่น ซึ่งตอนนั้นท่านเป็นผู้ว่าการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข มาเล่าให้คนรอบข้างฟังว่า องค์การเภสัชกรรมควรจะมียบทบาทสำคัญในการศึกษาวิจัยและพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ เพราะเนื่องจากกัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ คงลำบากในการที่จะเข้าถึงเพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเป็นยา จนกระทั่งผลิตเพื่อให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาได้อย่างทั่วถึงและใช้เวลาไม่นานมาก เนื่องจากจะมีความซับซ้อนในการขออนุญาตต่างๆ ตามกฎหมายยาเสพติดซึ่งจริงๆ มีหลายหน่วยงานพยายามที่จะทำ

เรื่องนี้มานานแล้ว แต่ไม่สามารถทำให้สำเร็จออกมาเป็นรูปธรรมได้สักที เพราะติดขัดเงื่อนไขทางกฎหมายยาเสพติด ในขณะนั้น ที่ไม่อนุญาตให้เสพ (กิน ทา) หรือนำส่งกัญชาเข้าสู่ร่างกายในรูปแบบต่างๆ ได้ แต่อนุญาตให้เพียงศึกษาวิจัยได้เท่านั้น ส่วนองค์การเภสัชกรรมเราทำสมุนไพรอยู่แล้วรู้ว่าขั้นตอนวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้ยาหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต้องทำอะไร อย่างไรบ้างต่อไป นายแพทย์นพพร เล็งเห็นว่าเราอยากทำ ตั้งใจจริง ท่านว่า เขาก็เอาให้การสนับสนุน ดิฉันจึงกลับไปติดต่อนายแพทย์สมนึก ศิริพานทอง เพื่อหารือข้อมูลกัญชาที่ใช้ทางการแพทย์เบื้องต้น เพราะคุณหมอทำเรื่องกัญชามาก่อนเรา

...หลังจากวันนั้นเราก็คิดว่า จะทำเรื่องนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติได้อย่างไร จึงได้เรียนปรึกษาและขออนุญาต นายแพทย์นพพร ชื่นกลิ่น จัดงานประชุมวิชาการเรื่องการวิจัยและพัฒนาสารสกัดกัญชาและกัญชงทางการแพทย์เพื่อการพัฒนาประเทศขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งเราได้เชิญทุกคนที่มีความเกี่ยวข้องกับกัญชา กัญชง ทั้งที่เป็นนักวิจัย นักวิชาการ นักกฎหมาย ตำรวจ แพทย์ ผู้ป่วย และผู้บริหารขององค์การเภสัชกรรมมาร่วมงาน โดยมีคุณหมอสมนึกพาเราไปรู้จักกับทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และทาง ป.ป.ส. ก็ได้เชิญพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในงานประชุมวิชาการดังกล่าว ซึ่งต้องขอบพระคุณท่านมาก呀 เลยคะ เพราะท่านได้มอบแนวทางในการดำเนินงานกับพวกเราทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานอย่างรอบคอบและมีข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์มาสนับสนุน รวมทั้งต้องดำเนินงานต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ยอมรับว่าการทำงานในวันนั้นไม่ได้ง่ายด้วยความเชื่อมั่น ความเป็นไปได้ในข้อจำกัดเรื่องของตัวบทกฎหมายและความคิดเห็นที่อาจแตกต่างกัน ทว่างานก็ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี หลังจากงานนี้แล้วเสร็จ ทุกคนก็ไปทำหน้าที่ของตัวเองและทีมงานของเรา ที่มีทั้งนายแพทย์นพพร ชื่นกลิ่นและนายแพทย์โสภณ เมฆธน ที่ท่านเพิ่งเข้ามาเป็นบอร์ดองค์การเภสัชกรรมในช่วงเวลานั้น ได้ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานกัญชาทางการแพทย์ที่ประเทศแคนาดาในป.ป.ส.เดียวกัน

...เราไปดูงานเรื่องการผลิตยาโรค มะเร็ง ในบริษัทของประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนแล้วจึงเดินทางไปแคนาดาต่อ เราไปถึงสถานที่

ปลูกกัญชา ซึ่งเขาปลูกในระบบปิด (Indoor) เราได้เข้าไปในโรงปลูกกัญชาก็พบภาพที่น่าตื่นตาตื่นใจมาก ซึ่งก่อนหน้านั้นเราไม่เคยได้สัมผัสกับต้นกัญชามาก่อน เพราะถูกประกาศว่ากัญชาเป็นยาเสพติดไม่ให้ใช้ แล้วก็ไม่ได้รับรู้อะไรอีกเลย จนถึงวันนี้การปลดล็อกกัญชา-กัญชง ออกจากรายชื่อยาเสพติดให้โทษยังคงต้องรอความชัดเจนอยู่ ซึ่งในตอนนี้นักปลูกกัญชาโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพราะกัญชายังเป็นยาเสพติดประเภท 5 ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข แม้จะปลดล็อกในบางส่วนแล้วก็ตาม ซึ่งชาวบ้านทั่วไปก็ยังไม่สามารถปลูกกัญชาไว้หลังบ้านได้

...ในวันนั้นเราได้กลิ่นของกัญชาหอมอบอวล ได้เห็นกระบวนการเพาะปลูกอย่างประณีต ที่มีรายละเอียดในการกำหนดขั้นตอนและควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของต้นกัญชา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและทำให้เราทราบว่าสารสำคัญที่เรียกว่าแคนนาบินอยด์นั้น จะอยู่ที่ดอกกัญชามากที่สุด ดังนั้นเขาจึงใช้ดอกกัญชาไปทำยา ต่างจากที่เราเคยได้ยินได้ฟังมาใช้ใบกัญชา เราได้เห็นทุกอย่างและพบว่าเขามีองค์ความรู้ มีความเข้าใจว่า ต้องทำอะไรให้กัญชาเติบโตได้ดีและรู้ว่าสารสำคัญอยู่ที่ไหน ซึ่งมันต้องอยู่ในโตรกที่มีอยู่ที่ดอกแล้วก็อยู่ที่ Sugar Leaf เป็นส่วนของใบที่เรียงขึ้นบริเวณซอกดอก ที่เราสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าเมื่อกัญชาออกดอก ซึ่งกัญชาแต่ละซอกจะมีกระเปาะโตรกโคมที่มีการเปลี่ยนแปลงของสีต่างกันออกไป 3 ช่วง ซึ่งกัญชาแต่ละสายพันธุ์ก็จะมีสารสำคัญทั้งปริมาณและสัดส่วนของสารสำคัญชนิดต่างๆ แตกต่างกันไป

โดยกลุ่มสารแคนนาบินอยด์ (Cannabinoid) เป็นกลุ่มสารที่พบในพืชกัญชา ที่มีสารประกอบอยู่หลายชนิด ซึ่งชนิดที่มีข้อมูลทางการแพทย์ระบุถึงมากที่สุดมีสองชนิด คือ Tetrahydrocannabinol (THC) เป็นสารเสพติด มีฤทธิ์ต่อจิตประสาทและ Cannabidiol (CBD) มีฤทธิ์ลดการอักเสบ คลายเครียด และเป็น anti-oxidance สำหรับกัญชง (Hemp) กับกัญชา (Cannabis) ในปัจจุบันไม่สามารถแยกความแตกต่างกันได้จากลักษณะภายนอก เนื่องจากมีการพัฒนาสายพันธุ์และเป็นลูกผสมกันไปหมด แต่สามารถแยกความแตกต่างกันโดยอ้างอิง ปริมาณสาร THC ซึ่งในประเทศไทยกำหนดให้กัญชง มี THC ไม่เกิน 1 เปอร์เซ็นต์ และสาร CBD เกิน 2 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป มากน้อยแล้วแต่สายพันธุ์ นิยมนำมาผลิตมาสกัดสำหรับอุตสาหกรรมอาหารและยา หรือนำมาแปรรูปทำผลิตภัณฑ์ผ้าใยกัญชง ส่วนกัญชามีปริมาณสาร THC เกิน 1 เปอร์เซ็นต์ไม่กำหนดปริมาณสาร CBD ว่าต้องเป็นเท่าไร แล้วแต่สายพันธุ์ นิยมนำมาสกัดเป็นยารักษาโรคและใช้ทางการแพทย์

“เราพบว่าข้างในโรงปลูกกัญชามีการควบคุมอุณหภูมิ ทำให้อากาศอบอุ่น ใช้หลอดไฟเป็นแหล่งกำเนิดแสงเพื่อการสังเคราะห์แสงแทนแสงอาทิตย์ ทั้งนี้จะได้สามารถควบคุมระยะเวลาของการให้แสงได้ โดยสามารถออกแบบระยะเวลาการให้แสงเพื่อบังคับควบคุมการออกดอกได้ตามที่ต้องการ เพราะข้างนอกอากาศหนาวมากติดลบ 1 องศา มีการควบคุมคุณภาพทั้งของอากาศ น้ำ สิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยเฉพาะความสะอาด นั่นทำให้เราเห็นว่าเขาดูแลและใส่ใจการปลูกกัญชาอย่างใกล้ชิดมาก แล้วที่

แคนาดาอนุญาตให้ใช้กัญชาทางการแพทย์ และสันตนาการได้ ทั้งยังมีกฎหมายรองรับชัดเจนและที่สำคัญคือทุกคนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดค่ะ ซึ่งในครั้งนี้นายแพทย์นพพรก็เอ่ยปากบอกกับคณะที่ไปว่า ‘ถ้ากลับบ้านเราแล้ว เราไม่ทำเรื่องนี้ให้เกิดขึ้นในตอนนี้ ทั้งที่เรามีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยกับการเพาะปลูกกัญชาได้มากกว่าที่แคนาดา ลูกหลานคงต่อว่าเราแน่’ (หัวเราะ) ดิฉันได้ยินอย่างนั้นก็ใจ เพราะต้องการจะทำอยู่แล้ว”

ทาง ดร.ภญ.นันทกาญจน์ สุวรรณปิฎกกุล และองค์การเภสัชกรรม ได้วางแผนโครงการเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ ด้วยมีการวางแผนดำเนินงานโครงการ 3 ระยะ

“ครั้งแรกเราเริ่มจากการไปติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ส. ขอความอนุเคราะห์ที่กัญชาอัดแท่งของกลางมา 100 กิโลกรัม เพื่อนำมาศึกษาวิจัยและพัฒนากระบวนการสกัด ระหว่างการขนส่งมีหน่วย SWAT คุ่มกันมาตลอดทาง เราสูมตัวอย่างกัญชาของกลางส่งกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งพบว่ามีสารปนเปื้อน อาทิ มีสารโลหะหนักอย่าง แคดเมียมในปริมาณสูง ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง จึงไม่ปลอดภัยไม่สามารถนำมาใช้ได้ แล้วเราจะเอาวัตถุดิบมาจากไหน แล้วเราจะทำอย่างไร ก็เลยต้องปลูกเอง แล้วเราจะปลูกอย่างไร เราจะเอาพันธุ์ไหน

...ถือเป็นเรื่องที่ตีมากที่เราได้พบกับ รศ.ดร.วิเชียร กิรตินิจกาล ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพาะปลูกและปรับปรุงพันธุ์พืช คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงได้เชิญให้ท่านมาร่วมงานในฐานะที่ปรึกษาและควบคุมการปลูกกัญชา ซึ่งอาจารย์วิเชียรเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ก็เลยมาร่วมด้วยช่วยกัน ต่อมาเราก็ได้ร่วมงานกับ อาจารย์ต๋อย-ดร.ณกร ทัดสินส์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและนวัตกรรมพืชกัญชาและพืชเสพติดสมุนไพรทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนครและเราได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศอิสราเอลแล้วก็เนเธอร์แลนด์ ซึ่ง 2 ประเทศนี้ เขาจะโดดเด่นเรื่องของเมดิคอล โดยเฉพาะอิสราเอลค่ะ”

องค์การเภสัชกรรมได้ริเริ่มปลูกกัญชาแบบระบบปิด (Indoor) ในระยะแรกบนพื้นที่ 100 ตารางเมตร ที่ อำเภอดุสิตบุรี จังหวัดปทุมธานี ไปเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 และต่อมาในระยะที่สองได้ปลูกกัญชาแบบโรงเรือน (Greenhouse) และกลางแจ้ง (Outdoor) ในปี 2563 ที่มีหลักในการปลูกและมีฤดูกาลเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ ปลูกวันไหนในเดือนสิงหาคม

เก็บเกี่ยววันพอในเดือนธันวาคมไปจนถึงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นฤดูกาลที่เรียกว่า ฤดูหนาวหรือปลายฝนต้นหนาว บนพื้นที่ 1,552 ตารางเมตร ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่ปลูกกัญชาได้ถึง 1,300 ต้นต่อปี เป็นการขยายการผลิตเป็นระดับกิ่งอุตสาหกรรม ซึ่งรองรับการผลิตสารสกัดประมาณ 800 กิโลกรัมต่อปีและผลิตกัญชาประมาณ 8,000 ลิตร ควบคู่ไปกับการดำเนินงานในระยะที่สามที่เกิดขึ้นในปี 2564 เป็นการร่วมสร้างความร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการเพื่อสร้างต้นแบบความร่วมมือในการปลูก CBD ต่อต่อไป

“สำหรับผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ขององค์การเภสัชกรรมนั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ Medical Grade ไม่มีสารพิษ ไม่มีโลหะหนัก ไม่มีเชื้อรา ไม่มียาฆ่าแมลง ไม่มียาฆ่าเชื้อรา มีกระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐาน 7 G Quality Standard ในระดับสากล ซึ่งผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ที่เราได้คิดค้นวิจัยและผลิตออกมาในตอนนี้ คือ GPO THC Cannabis Oil ที่ใน 1 หยด ประกอบด้วย THC 0.5 มิลลิกรัม ช่วยบรรเทาภาวะคลื่นไส้อาเจียนจากเคมีบำบัด บรรเทาภาวะปวดประสาท และช่วยให้ผู้ป่วยที่รักษาแบบประคับประคองมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น GPO CBD Cannabis Oil ที่ใน 1 มิลลิลิตร ประกอบด้วย Cannabidiol (CBD) 100 มิลลิกรัม ใช้รักษาอาการโรคลมชักในเด็กที่รักษายากและโรคลมชักที่ดื้อต่อการรักษา

...และ GPO THC : CBD (1:1) ที่ใน 1 มิลลิลิตร ประกอบด้วย THC 27 มิลลิกรัม และ CBD 25 มิลลิกรัม โดยใช้หยดได้วันละครั้งก่อนนอน ช่วยรักษาภาวะกล้ามเนื้อหดเกร็ง ในผู้ป่วยโรคปลอกประสาทเสื่อมแข็ง และช่วยให้ผู้ป่วยที่รักษาแบบประคับประคองมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ยาเหล่านี้สั่งจ่ายโดยแพทย์ที่ผ่านการอบรมการใช้กัญชาทางการแพทย์แล้วเท่านั้น ค่ะ ที่สำคัญเรายังมีการทำวิจัยผลของสารสกัดกัญชาทางการแพทย์ชนิด THC เต้น ในด้านความปลอดภัย ประสิทธิภาพและอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น จากการใช้กับผู้ป่วยมะเร็งในระยะลุกลามพบว่า ผู้ป่วยนอนหลับได้ดีขึ้นมากที่สุด รองลงมาเป็นอาการปวดที่ลดลงและเพิ่มความอยากอาหารได้ดีขึ้นด้วยค่ะ

...นอกจากผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์แล้ว เรายังมีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพต่างๆ ที่จะทยอยออกสู่ตลาดในอนาคต อาทิ ยาขี้ผึ้งจากสารสกัดใบกัญชา ครีมและแชมพูสำหรับสเก็ดเงิน ยาก่อมไต้ลีน ยาเหน็บ แผ่นแปะแก้ปวด ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและคอสมเมติก อย่าง

ลิปส์บาล์ม เพชชอยล์ บอดี้ออยล์ แฮนด์ครีม รวมถึงเครื่องสำอางจากใบกัญชาสำเร็จรูปที่กำลังจะเปิดตัวภายในปี.ศ. 2565 นี้ร่วมด้วยค่ะ ที่สำคัญนอกจากกัญชา-กัญชง แล้วเราได้รับการหารือจากสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อจะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายศึกษาวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบทางยาคืออมอร์ฟิน จากสารสกัดฝิ่น เพื่อทดแทนการนำเข้าวัตถุดิบอมอร์ฟินสำหรับผลิตเป็นยาเพื่อใช้ทางการแพทย์ต่อไปในอนาคตด้วย”

ไม่ใช่เพียงแค่การผลิตต้นทำให้เกิดโครงการเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ สู่ผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ที่มีมาตรฐานแล้ว องค์การเภสัชกรรมยังได้จัดทำโครงการ GPO PHYTOTECH VALLEY โครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ควบคู่ ที่ถือเป็นโปรเจกต์ยักษ์ใหญ่ที่จะช่วยขับเคลื่อนเส้นทางกัญชาทางการแพทย์ของประเทศไทย ให้สามารถก้าวสู่โลกในอนาคตได้อย่างเต็มภาคภูมิ

“รูปแบบการค้าเงินธุรกิจเบื้องต้นของ GPO PHYTOTECH VALLEY ที่จะเกิดขึ้นบนพื้นที่กว่า 1,500 ไร่ ที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี เราได้มีการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และศักยภาพของพื้นที่ รวมถึงห่วงโซ่คุณค่าในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสมุนไพรในแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสมุนไพรระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569) ทำให้เราเกิดแนวคิดด้านนวัตกรรมรูปแบบธุรกิจ (Business Model Innovation) ที่ตั้งใจจะทำให้ออกมาเป็นในลักษณะดังนั้นะคะ คือ GPO PHYTOTECH VALLEY จะถูกจัดให้มีธุรกิจส่งเสริมการขายและการผลิตสมุนไพรคุณภาพ (ซัพพลายวัตถุดิบคุณภาพสูง) เป็น HERBAL PLANTATION AREA และต้องมีธุรกิจการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นกลางและชั้นปลาย หรือ HERBAL MEDICINE PRODUCTION

...พร้อมกับมีธุรกิจการวิจัยและส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเกี่ยวกับสมุนไพร PHYTO-TECHNOLOGY & INNOVATION รวมถึงจัดให้มีธุรกิจส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา การฟื้นฟูสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในรูปแบบ LEISURE & RESIDENTIAL และ GPO Herbs Museum, Knowledge & Innovation Centre มีศูนย์การศึกษาและเรียนรู้นวัตกรรมและพืชสมุนไพรไทย ทั้งหมดนี้เพื่อสร้างการเรียนรู้และขับเคลื่อนการใช้สมุนไพรรวมถึงกัญชาทางการแพทย์ของไทย ให้สามารถก้าวสู่ความเป็นสากลทัดเทียมนานาชาติได้ค่ะ”

ท้ายที่สุดนี้ ดร.ภญ.นันทกาญจน์ สุวรรณปิฎกกุล ได้ถ่ายทอดแนวคิดถึงเรื่องราวของเส้นทางกัญชาทางการแพทย์เอาไว้ให้เพื่อตกตะกอนทางความคิดว่า

“อยากให้เข้าใจว่า ใครก็ตามที่สนใจจะปลูกพืชอะไร ก็ควรจะศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จะปลูกต้นไม้ก็ต้องเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของต้นพืชชนิดนั้นๆ ได้แก่อะไรบ้าง ที่สำคัญถ้าจะปลูกก็ต้องมองให้ทะลุจนถึงปลายทางสุดท้ายว่า ปลูกไปเพื่ออะไรและปลูกเพื่อขายใคร เพราะวัตถุประสงค์ในการปลูกที่แตกต่างกันจะทำให้วิธีการปลูกเปลี่ยนไป...” ♦